

Asia: Kivijärven Volkkilankankaan tuulivoimapuiston osayleiskaavan valmisteluvaiheen aineisto

Kivijärven kunta
kunta@kivijarvi.fi

Lausunto

1 Johdanto

Winda Energy Oy suunnittelee 15 voimalan (ohjelmavaiheessa 17 voimalan) Volkkilankankaan tuulivoimapuistoa Kivijärvelle. Hankealueen pinta-ala on n. 1 700 ha. Hankealue on pääosin metsätalousaluetta. Voimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 300–350 m. Sähkönsiirtoa valtakunnanverkkoon suunnitellaan liittymällä Fingridin Metsälinja2-voimajohtoon Kinnulan Hautakankaan sähköasemalta. Vaihtoehtoisesti tarkastellaan sähkönsiirtoa rakenteilla olevaan Lestijärvi-Alajärvi voimajohtoon Halsuan Kanniston sähköaseman kautta. Luonnonvarakeskus on aiemmin lausunut hankkeen YVA-ohjelmasta. Luonnonvarakeskuksen tässä antama lausunto on samansisältöinen hankkeen YVA-selostuksesta annetun lausunnon kanssa.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Selostuksessa on huomioitu Luken antamia lausuntoja tässä tarkasteltujen lajien osalta. Luke painottaa kuitenkin yhä, että hankealue ja sen vaikutusalue (5 km) sijoittuu pantapeura-aineiston mukaan Euroopan tärkeimmälle lisääntymisalueelle, eikä sen ulkopuolelle tai laidalle. Hankealueella ja sen ympäristössä on useita pantapeuroja. Hankealueesta 5 km säteellä on asunut kesällä yli 10 pantapeuraa. Näiden panta-aineistojen valossa voidaan todeta alueen olevan merkittävä lisääntymisajan ympäristö.

Luke näkee, että hankealue on kokonaisuudessaan liian lähellä kansallispuistoa, Natura-alueita ja liian keskeisellä sijainnilla Euroopan tärkeimmällä metsäpeurojen lisääntymisalueella.

Kuten selostuksessa todetaan yhteisvaikutusten osalta: "Tästä seuraa huomioiden varovaisuusperiaate, että metsäpeuran populaatio ei välttämättä pysty kehittymään suotuisasti tai vähintään säilymään nykyisellä tasolla Salamajärven Natura-alueella ja sen läheisyydessä, mikäli kaikki edellä mainitut tuulivoimahankkeet toteutuvat." Luke näkee, että tämä riski tulisi vielä paremmin huomioida voimaloiden määrässä ja sijoittelussa.

Luke huomauttaa myös, että suovaltaisten Natura-alueiden verkosto muodostaa elintärkeän rungon metsäpeuran lisääntymiselinympäristöille. Merkittävä määrä metsäpeuroista kuitenkin vasoo ja hoitaa vasaan myös Natura-alueiden ulkopuolella usein Natura-alueiden tuntumassa.

Yksin Natura-alueiden verkosto ei pysty ylläpitämään elinkykyistä metsäpeurapopulaatiota, koska metsäpeuralle soveltuvat Natura-alueet ovat pienialaisia ja kaukana toisistaan. Natura-alueiden ympäristön erämaat ja Natura-alueiden väliset ekologiset yhteydet ovat siksi keskeisiä elinkykyisen metsäpeurakannan säilyttämisessä.

Riskinä on, että rakennettavien tuulivoima-alueiden häiriövaikutuksen aiheuttaman välttämiskäyttämisen myötä nykyisiä tai potentiaalisia metsäpeurojen kesäalueita poistuu Suomenselän metsäpeurapopulaation käytöstä. Tätä kutsutaan toiminnalliseksi luontokadoksi. Lisäksi toiminnallisen luontokadon myötä elinympäristöön tulee monenlaisia lineaarirakenteita (mm. teitä ja sähkölinjoja), jotka muuttavat peto-saalisdynamiikkaa. Pohjois-Amerikan metsäkaribualueilla sen on todettu olevan haitallista metsäpeuraa vastaavalle metsäkaribulle. Luke näkee, ettei uusia lineaarirakenteita tulisi rakentaa metsäpeuran keskeisille elinympäristöille ja esiintymisalueille.

Natura-alueiden osalta Luke näkee merkittäväksi riskin, että olosuhteet alueella muuttuvat siten, että suojeltavien lajien (tässä yhteydessä erityisesti metsäpeuran) lisääntyminen ja esiintyminen alueella ei ole pitkällä aikavälillä mahdollista. Vaikutukset ovat myös luettavissa pysyviksi, sillä tuulivoimaa rakennetaan yli 25 vuoden tähtäimellä.

Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Useampana peräkkäisenä vuonna tehty soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys, sillä soidinten esiintyminen riippuu tällä syklisellä lajiryhmällä mm. alueen sen hetkisistä kanalintukannoista. Myös soidinten havaittavuus vaihtelee vuodesta toiseen esimerkiksi kevään edistymisestä ja sääoloista riippuen. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnessa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Soidinpaikkoja löydettiin metsolta kolme ja teereltä yksi ja Kotanevan läheisyydestä tehtiin havainto riekosta. Selostuksessa kerrotaan, että kummassakin hankevaihtoehdossa voimalat sijoittuvat yli 500 m päähän soidinpaikoista. Luke huomauttaa, että olemassa olevan kirjallisuuden perusteella n. 500 m etäisyys metson soitimiin saattaa olla riittämätön.

Hankealue ei sijoitu tunnetuille susireviireille, mutta alueelta on tehty havaintoja kaikista neljästä suurpedosta. Kuten selostuksessa todetaan, tehtyjen selvitysten avulla ei voida poissulkea, etteikö alueelle sijoitu suurpetojen levähdys- ja lisääntymisalueita. Vaikutukset suurpetoihin arvioidaan YVA-selostuksessa vähäisiksi.

Yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten metsäpeura ja suurpedot. Hankealueen ympäristössä (n. 30 km säteellä) on 13 eri vaiheessa olevaa tuulivoimahanketta. Osa näistä hankkeista rajautuu toisiinsa ja muodostaa laajoja tuulivoimalakokonaisuuksia. Selostuksessa hankkeen vaikutukset eläimistöön arvioidaan pääasiassa vähäisiksi. Luke huomauttaa, että tuulivoiman vaikutuksista eläinlajistoomme on toistaiseksi vain vähän tietoa.

On tärkeää tiedostaa, että vaikutusten mitta saattaa poiketa näistä selostuksessa tehdyistä arvioista, mikäli tuulivoiman vaikutukset ja mm. useiden alueella olevien tuulivoimapuistojen yhteisvaikutukset lajeille laajassa mittakaavassa osoittautuvat merkittävämmäksi. Siksi Luke huomauttaa, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä.

3 Lausunnon tiivistelmä

Hankealue ja sen vaikutusalue sijoittuu pantapeura-aineiston mukaan Euroopan tärkeimmälle lisääntymisalueelle. Luke näkee, että hankealue on kokonaisuudessaan liian lähellä kansallispuistoa, Natura-alueita ja liian keskeisellä sijainnilla Euroopan tärkeimmällä metsäpeurojen lisääntymisalueella. Natura-alueiden osalta Luke näkee merkittäväksi riskin, että olosuhteet alueella muuttuvat siten, että suojeltavien lajien (tässä yhteydessä erityisesti metsäpeuran) lisääntyminen ja esiintyminen alueella ei ole pitkällä aikavälillä mahdollista. Vaikutukset ovat myös luettavissa pysyviksi, sillä tuulivoimaa rakennetaan yli 25 vuoden tähtäimellä. Luke näkee puutteena, että hankealueen metsäkanalintuja on kartoitettu vain yhtenä vuonna. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle ja siten lisää epävarmuutta. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen. Voimaloiden sijainneista suhteessa soitimiin, Luke huomauttaa, että olemassa olevan kirjallisuuden perusteella n. 500 m etäisyys metson soitimiin saattaa olla riittämätön. Yhtenäiset häiriöttömät luontoalueet ovat tärkeitä ihmistoimintaa karttaville lajeille kuten metsäpeura ja suurpedot. Luke näkee, että vaikutusten osalta tehdyt johtopäätökset tässä tarkastellun lajiston osalta, sisältävät riskin virhearvioinneille erityisesti pitkällä aikavälillä

Ari Leskelä

Ryhmäpäällikkö, johtava tutkija

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 12.04.2024 klo 14:18:16.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: